Anul XLVIII 8 Pagini EXEMPLARUL In ţară 3 lei In străinătate 6 lei 8 Pagini Nr. 163 Joi 17 Iulie 1930

ABONAMENT IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 360 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni Pe o lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 lei în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Str. Brezoianu No. 9-11

TELEFON: DIRECŢIA 313/72—364/64 ADMINISTRAŢIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACŢIE 356/43 REDACŢIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

Cuţitul la os

Trecem prin împrejurări cum n'au mai fost.

E vară, e vacanţă, e timpul când cele mai adânci frământări şi cele mai acute agitaţiuni intrau într'un armistiţiu de calm şi odihnă.

Cu toate astea, ca nici odată, agitaţiile continuă şi iau un caracter din ce în ce mai învrăjbit.

Nu e vorba de luptele politice, rămase pe planul al doilea.

Ne referim la nemulţumirile tuturor claselor şi profesiunilor, nemulţumiri cari au eşit din domeniul protestelor şi moţiunilor, pentru a se transforma în violenţe de limbaj şi anunţări de proiecte îngrijitoare.

Creditorii şi datornicii, comercianţii şi industriaşii, arhitecţii şi inginerii, profesorii, invalizii, etc., în plină vară, în loc să se repaoseze şi să-şi vadă de întremarea sănătăţii, fac drumuri grele şi costisitoare din toate părţile ţării, se adună, se consfătuesc şi-şi formulează durerile şi lipsurile în cuvinte din ce în ce mai aprinse.

Se poate susţine că la baza acestor agitaţii sunt lucrături politice?

Se poate vedea în unele din ele antisemitismul invocat de ziarele cu colaboratori condamnaţi pentru spionaj?

Nu este aci nemulţumirea ţării întregi?

Nu este paharul care a dat pe dinafară?

Nu este falimentul incapacităţii şi inconsecvenţei în gospodăria Statului, cari au adus ţara în haosul acesta?

Nu este sentimentul că lipseşte busola şi că nu se ştie unde vom ajunge?

Nu este instinctul conservării naţionale, care cere NU MAI DECAT încetarea unor cauze ale căror efecte nu mai pot fi tăgăduite nici de principalii vinovaţi prin acţiune sau inacţiune?

A ajuns cuţitul la os.

Cei cari au onoarea şi sarcina să răspundă de destinele acestei ţări să se reculeagă şi să-şi facă datoria înainte de a fi prea târziu.

M. S. Regele la Broşteni

— Valea Bistriţei în sărbătoare.— La Broşteni.— Prin Cheile Barnarului.— Hora şi taraful de lăutari —

Am arătat în numărul de eri cum a fost primit Suveranul în Piatra Neamţ. După ce şi-a luat rămas bun dela şefii autorităţilor la barieră, M. S. Regele, la volan pe un „Nash" de 8 cilindri având alături pe A. S. R. Principele Nicolae şi urmat de automobilele suitei şi ale autorităţilor s'a îndreptat spre Broşteni.

PE VALEA BISTRIŢEI

Toată valea Bistriţei până la Broşteni — drum de 100 km. — a fost în sărbătoare.

Fiecare comună a ridicat la intrare câte un arc de triumf, împodobit cu flori, cetini de brad şi drapele naţionale pe care a scris urări de bună venire.

Populaţia satelor în haine de sărbătoare, copii de şcoală, cu braţele pline de flori aşteptau pe marginele şoselei, cu ochii ţintă înspre Piatra.

Apariţia automobilului regal deslănţuia urale nesfârşite, şi ploae de flori care lăsau în urmă şoseaua acoperită pe mari distanţe.

Toţi ciobanii au coborît din munte.

In comuna Ceahlău, poporul s'a hotărît să-l oprească. A baricadat şoseaua la intrarea pe pod, şi Suveranul a oprit cinci minute, şi numai după ce a gustat pâinea şi sarea, i s'a deschis drumul aşternut cu flori.

Arcurile din Bicaz, Hangu şi Borca au fost cele mai frumoase. Comitetele de iniţiativă în frunte cu primarii, învăţătorii şi preoţii, au împodobit cu flori, cu cetină verde şi steaguri tricolore toţi stâlpii de telegraf; toate podurile le-au îmbrăcat în covoare. La cotituri jandarmii nemişcaţi ca stana de piatră, au vegheat asupra ordinei pe şosea lăsând drumul liber de orice vehicul.

D. Isăcescu, prefect al judeţului, ajutat de d. maior de jandarmi Andrei Ionescu au organizat primirea în judeţ, până în cele mai mici amănunte.

Cu toate că în primăvară prăpădul apelor a făcut ravagii, totuş şoseaua a fost refăcută complet, încât s'a putut atinge viteza de 100 km. pe oră.

Două zeci şi unu de poduri au fost construite de un detaşament din regimentele 4 şi 5 pioneri sub comanda d-lui maior Juracowski, din reg. 4.

PRIMIREA IN BROŞTENI

La ora 12 şi 20, M. S. Regele a sosit în Broşteni. Au venit şi satele din sus, dinspre Dorna şi de pe valea Barnarului cu autorităţile lor.

La coborîre din automobil, în uralele care nu mai conteneau s'a cântat de corul căminului „Principele Nicolae", imnul regal; bătrânul preot Posmoşanu I-a urat bun sosit iar primarul I-a întins tradiţionala pâine şi sare.

Elevul Denischi Mihai din cl. III a liceului militar Cernăuţi, a eşit din rânduri, s'a prezentat scurt şi i-a oferit un splendid buchet de flori.

Din automobile au descins: M. S. Regele, A. S. Principele Nicolae, d-nii: g-ral Balif, administratorul domeniilor Coroanei, colonelii: Stoicescu şi Grigorescu aghiotanţi regali, colonel Manolescu şi lt.-comandor Fundăţeanu, aghiotanţii A. S. R. Principele Nicolae, ing. Pavelescu şeful trenurilor regale, Bianu subdirectorul poliţiei, C. Dumitrescu secretarul particular şi căpitan dr. Gotcu medicul M. S. Regelui.

LA CAMINUL CULTURAL „PRINCIPELE NICOLAE"

Condus de d. Popovici, administratorul domeniului, Suveranul şi A. S. R. Principele Nicolae au vizitat căminul cultural inaugurat în toamna trecută odată cu uzina electrică şi podul grandios de peste Bistriţa.

Li s'a prezentat registrul în care au semnat precum şi o scurtă dare de seamă asupra activităţii desfăşurate.

M. S. Regele s'a interesat de numărul cititorilor şi spectatorilor la festivaluri, cinematograf, şezători, etc., de biblioteca şi muzeul căminului a cărui activitate este condusă de d. Aurel Baciu, directorul şcoalei primare din localitate

In scurt timp, acest bun îndrumător a isbutit să organizeze un cor de adulţi, reuşite şezători şi festivaluri culturale, strângând sărbătoarea în sălile căminului aproape toată populaţia satului.

Căminul are radio, patefon electric şi cinematograf. La etaj sunt camere pentru intelectualii cari doresc să-şi petreacă vacanţa în Broşteni. Ei vor avea în cămin masă bogată şi serviciu ireproşabil.

Gestul A. Sale a impresionat adânc pe Suveran, şi a felicitat cu căldură pe A. S. Regală.

Dela cămin, M. Sa a trecut la uzina electrică. Aceasta luminează localurile autorităţilor din comună, întreprinderile de exploatare şi locuinţele sătenilor.

In uzină se află o moară sistematică, o scărmănătoare de lână şi atelierul de tâmplărie înzestrat cu maşini perfecţionate. La toate, sătenii se bucură de mari reduceri de preţuri. In curând se va înfiinţa un atelier mecanic şi o şcoală elementară de meserii cu zece burse pentru elevii din împrejurimi. Deasemeni în satul Holda, spre Barnar, se va amenaja o sală de lectură cu radio şi cinematograf.

D. colonel Manolescu, mandatarul A. S. Regale este inspiratorul şi înfăptuitorul acestor aşezăminte şi instalaţii.

Toată regiunea de sus a Bistriţei va fi influenţată de curentul cultural şi de bunele îndrumări economice şi industriale care vor pleca din Broşteni, din îndemnul acestui însufleţit idealist şi al colaboratorilor săi.

Pe domeniu

După masă, M. Sa a vizitat crescătoria de vite şi brânzăria unde a fost primit de d. Fritz Eberhart, intendent şi a făcut haz când acesta a împărţit suitei câte o bucată de caşcaval şi un pachet de unt.

— *Poftiţi la caşcaval, d-lor*, i-a invitat Suveranul, iar după puţin timp A. S. Principele Nicolae a adăugat:

— *Gata, am terminat cu caşcavalul!*

După ce a vizitat crescătoria de porci a reflectat:

— *Frumoasă porcărie!*

— *Dar nu rentează, a completat A. S. R. Principele Nicolae.*

PRIN CHEILE BARNARULUI

Cu două vagonete Decauville, Suveranul şi suita s'au îndreptat spre Tomnaticu prin renumitele Chei ale Barnarului, să viziteze clocitoarea de păstrăvi şi instalaţiile de exploatarea lemnului.

Pârâul Barnar este cel mai bogat în păstrăvi. Aici vine d. Brătescu-Voineşti în fiecare vară.

— Şi prinde mulţi? Am întrebat pe brigadierul Grigorescu.

— Ca să nu-l dau de sminteală, prinde uneori 50—60 de bucăţi.

HORA

La ora 7 M. Sa s'a înapoiat la cămin şi până la 9 a privit din balcon hora de flăcăi şi fete.

Plutonierul major C. Azoiţei sub-şeful muzicii militare a reg. 15 inf. s'a îmbrăcat ţărăneşte şi a organizat un taraf de lăutari.

Costumele ţesute în culori măestrit combinate, jocurile şi strigăturile originale au impresionat plăcut pe M. Sa.

Vizita a fost filmată de casa „Astra cinegrafică" care va edita un film sonor de propagandă culturală.

Numeroase fotografiii au fost luate de d. Willy Braunştein-Piatra Neamţ.

Freamătul de veselie, cântecele flăcăilor şi ale tarafului de lăutari s'au potolit târziu.

Intoarcerea la P.-Neamţ

Luni dimineaţa, Suveranul s'a deşteptat în cântecele aceluiaş taraf de lăutari.

Tot satul s'a strâns din zori de zi în piaţa din faţa administraţiei gata să salute apariţia cu aceleaşi nestârşite urale.

Se pregăteşte plecarea; maşinile se aprovizionează cu benzină, oamenii de serviciu încarcă bagajele. Fotografii şi operatorii de cinematograf stau la pândă. Plutonierul-ţăran Azoiţei, agită arcuşul.

La 9 şi jumătate, automobilul regal porneşte încet în uralele mulţimii şi sub ploae de flori, înapoi spre Bicaz.

Pe drum aştepta acelaş popor entusiast, aceeaşi jandarmi încremeniţi pe la poduri şi răspântii, ca şi cum nimic nu s'ar fi mişcat de eri.

La Borca, s'a oprit o jumătate de oră şi a vizitat domeniul Coroanei.

Comitetul de organizarea primirii în frunte cu preotul V. Danielescu, I. V. Tincă primar, I. Săndulescu şeful postului de jand. Simion Gafiţa şi Dumitru Morărescu, au adăugat spectacolului o notă nouă: o mare mulţime de femei, care torceau.

Din Borca a cotit la stânga pe valea Sabasa spre a vedea urmele prăpădului de apă care a fost în primăvară şi lucrările de îndiguirea malurilor fărâmiţate.

L-a impresionat adânc măruntele cuiburi omeneşti de pe această vale lăturalnică în cari, desigur, domneşte mizeria şi amarul.

S'a mai oprit aproape de Bicaz la Cârnu şi a privit acoperişurile de case aruncate de apă pe maluri şi ruinele în care se adăpostesc sinistraţii.

PRIN CHEILE BICAZULUI

La Bicaz, Suveranul a ajuns la ora 1 şi a luat masa la administraţia domeniului, iar la 3 a plecat spre Cheile Bicazului, care oferă cel mai măreţ spectacol din munţii noştri. Pe o distanţă de 5 km. se înalţă deoparte şi de alta a pârâului, doi pereţi de stânci, înalţi de 250—300 metri.

Drumul l-a străbătut pe jos, până la tunel.

De acolo, cu o maşină ce-l aştepta, a vizitat lacul Ghilcoş (lacul Dracilor).

Populaţia din jud. Ciuc i-a făcut o caldă primire.

*

Cu toate că ploua mărunt, pe străzile oraşului dela barieră şi până la gară era aşteptat de câteva ore de aceeaş mulţime, cu flori şi coroane.

La ora 8 a sosit în gară şi a fost întâmpinat de o gardă de onoare şi autorităţile locale, în frunte cu d. Isăcescu prefectul judeţului şi Ioaniu primarul oraşului, cari i-au urat drum bun. Suveranul le-a mulţumit de primirea pe care i-au făcut-o.

Mulţimea a rupt cordoanele, a invadat peronul şi în urale puternice a petrecut trenul regal până departe în semn de recunoştinţă faţă de Acela ce i-a luminat câteva clipe sufletul cu zâmbetul Său.

George Tăslăoanu

Contra regimului de sperţuri şi comisioane

Demonstraţia cetăţenilor Capitalei impotriva taxelor puse de guvern pe articolele de prima necesitate

FILME

— Unde pleci?
— In trei locuri.
— Nu e obositor?
— De loc. Mă duc cu vagon-lit.
— Şi cât stai?
— Câte o lună în fiecare.
— Şi unde anume?
— Nu m'am fixat încă, dar principial mă duc o lună la băi, alta la ape minerale şi alta la mare.
— Trebue să te coste mult.
— Din potrivă, îmi rentează.
— Glumeşti.
— Nici da cum.
— Atunci, ai o reţetă miraculoasă.
— Foarte simplă, şi unui coleg de şcoală nu i-o pot refuza.
— Să-ţi dau creion şi hârtie?
— Nu e nevoe. Ascultă şi ţine-o minte

Şi cu tonul cel mai natural, fostul coleg continuă:

— Mă adresez direcţiei băilor. Fa îmi pune la dispoziţie casa, masa şi de buzunar. De obicei, conducătorii sunt foarte galanţi, mai ales că nu dau de la ei. In schimb, îmi cer un singur lucru. Dă-mi voe să ţi-l spun mai încet. In primele zile, să fac pe schiopul, în cele următoare să umblu în baston, spre sfârşit să alerg ca un călifar, iar în restul anului să spun în toate părţile că m'au dus acolo pe targă şi m'am întors cu premiul I la alergările pe jos. Mai mult nu mi se cere.

Luna a doua o trec la o staţie de ape mai mult sau mai puţin celebre şi procedez în acelaş mod, cu deosebire că infirmităţile fac loc suferinţelor de stomac, rinichi, ficat, etc., cu care sosesc în localitate, spre a le abandona după câteva pahare binecuvântate. Acelaş confort, aceleaşi avantaje îmi compensează activitatea de vilegiatură.

A treia lună e consacrată mării, unde toată lumea află că nervii mei au cedat numai graţie valurilor şi, ceea ce-i mai curios, în special valurilor din dreptul marelui hotel unde tronez ca un lord şi sunt obiectul admiraţiei generale pentru scurtul interval în care am trecut dela starea de surescitare la un calm de cardinal.

Şi iată cum trec vara în condiţiile cele mai agreabile şi cu sacrificiile cele mai mici.

Aviz amatorilor.

Don José

Linia Traian Val-Basarabeasca inundată

Inspecţia de mişcare Galaţi a avizat direcţia generală c. f. r., că ploaia torenţială căzută Luni asupra regiunei de sud a Basarabiei a provocat însemnate pagube, mai ales pe linia Basarabeasca-Traian-Val.

Atât staţiunea cât şi liniile, drumurile de acces şi podul basculului din Traian-Val au fost inundate. Din cauza furtunei au fost sparte peste o sută de geamuri. Acoperişul de ţiglă al magaziilor a fost complet distrus. Mai multe cantoane de pe această linie au suferit de pe urma furtunei şi a ploilor căzute.

Paşapoarte persane falsificate la Galaţi?

— Interesanta descoperire din Viena.— Ce ne spune fostul consul Kessoglou —

Galaţi, 15 Iulie

O telegramă din Viena anunţă că, autorităţile austriace au fost sesizate de un denunţ al consulatului persan că, în capitala Austriei se face un întins comerţ de paşapoarte persane false şi că, numeroşi infractori au obţinut paşapoarte graţie cărora au trecut frontiera.

Autorităţile vieneze au descoperit pe musulmanul Iusup Zade, care în schimbul a mari sume de bani, vânduse asemenea paşapoarte.

Paşapoartele, spun telegrama, ar fi fost confecţionate sau la consulatul general imperial persan din Berna sau la consulatul persan din Galaţi.

Isup Zade nu a recunoscut învinuirile ce i se aduc. Totuş, a fost trimis înaintea tribunalului corecţional unde s'a apărat susţinând că, paşapoartele date de dânsul sunt veritabile, poartă semnătura reprezentantului consular respectiv, dar în semn de gratitudine, nu poate denunţa pe acela dela care le-a primit.

Tribunalul din Viena constatând că, inculpatul, nu a dovedit cu nimic nevinovăţia sa, l'a condamnat la 7 luni închisoare.

CE NE SPUNE D. KESSOGLOU

Ne-am prezentat d-lui Kessoglou, fostul consul al Persiei la Galaţi. Intrebat dacă cunoaşte pe Iusup Zade şi dacă acesta a primit vre-o dată un paşaport din partea consulatului, ne-a răspuns:

„In urma unui ordin al ministerului de externe din Teheran a fost desfiinţată legaţia imperială a Persiei din Bucureşti şi tot odată consulatele din ţară. Arhiva şi interesele supuşilor au fost preluate de către legaţia Belgiei. Se poate deci, uşor pricepe că, e vorba de o chestie veche.

Eu nu-mi reamintesc să fi eliberat vre'o dată un paşaport lui Iusup Zade, pe care nici nu-l cunosc.

Pe baza ordinului legaţiei din Bucureşti am eliberat paşapoarte supuşilor persani, dar nu s'a întâmplat nici odată ca cineva să ia mai multe paşapoarte.

In Elveţia, la Berna, fiinţează un consulat general imperial persan. Cred, că nici cei de acolo, nu au putut fi induşi în eroare. Desigur, că Zade — care nu va fi de loc mulţumit să stea în închisoarea din Viena, — va sfârşi prin a mărturisi adevărul". H.

Inţelegerea agricolă româno-ungaro-iugoslavă

— In preajma conferinţei din Sinaia —

Budapesta, 15. (Rador). — „Pester Lloyd' comentând ştirea despre apropiata întrunire la Sinaia a delegaţilor României, Iugoslaviei şi Ungariei, pentru alcătuirea unei înţelegeri agricole, arată că atitudinea unitară ce va rezulta din această conferinţă va putea fi de folos tuturor încercărilor de organizare a Europei pe baze concrete. Viitoarele negocieri economice europene vor putea să se inspire din colaborarea celor trei state.

Guvernul ungar va decide zilele acestea asupra participării reprezentanţilor vieţii economice şi a experţilor particulari la această conferinţă. Un reprezentant iugoslav a sosit la Budapesta, venind din Bucureşti, spre a pregăti organizarea acestei conferinţe.

*

„Magyar Hirlap" observă că o acţiune comună a statelor agricole din bazinul european va putea avea influenţă fericită asupra viitorului economic al celor trei state.

*

„Ujsag" consideră apropiata conferinţă din Sinaia ca fiind cel mai important eveniment al acestui an. Ziarul crede că, afară de avantagii de ordin economic, această conferinţă va avea şi repercusiuni favorabile în domeniul politicei externe.

—— x □ x ——

Accidente de aviaţie

Londra, 14 (Rador). — *O echipă de salvare a plecat din Prome lângă Burma, spre a găsi pe Eric Hook, care împreună cu un alt tânăr aviator Martthews au căzut cu avionul în junglă, încercând realizarea unui zbor din Anglia în Australia. Martthews a fost găsit şi adus la Prome cu puterile istovite, după şapte zile de suferinţe în junglă, pe care rănitul a cutreerat-o în speranţa că va găsi un drum. Hook mai grav rănit n'a putut încerca să se salveze, lăsând pe Martthews să plece singur după locul accidentului.*

*

Paris, 14 (Rador). — In localitatea Sartegana, un avion militar s'a prăbuşit. Aparatul a fost distrus. Pilotul a izbutit să se salveze lansându-se cu paraşuta.

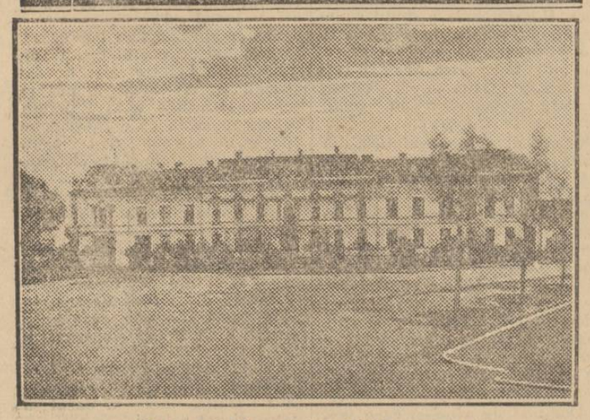

Palatul Comunităţii de avere

La conferinţa interparlamentară din Londra (1906)

— Amintiri —

de V. T. Cancicov

La 23 Iulie 1906 s'a deschis la Londra a 14-a conferinţă interparlamentară a păcii.

Deoarece în luna aceasta se va ţine tot la Londra nu mai ştiu a câtea conferinţă interparlamentară, m'am hotărît să scriu aceste câteva amintiri, ca unul ce am luat parte la conferinţa din 1906.

Dacă n'au trecut, ca timp, de cât 24 de ani, ca rezultate, distanţa parcursă de această instituţie până azi este considerabilă.

Dela 1889 ,când a luat naştere această „conferinţă" şi până azi, în 1930, s'au produs în mentalitatea popoarelor sau mai bine zis în mentalitatea guvernanţilor popoarelor, aşa schimbări, în cât nu este fără interes a arăta cum s'a născut ea şi în ce împrejurări, — mai ales pentru generaţia de azi, pentru care Liga Naţiunilor şi tribunalul internaţional de la Haga sunt lucruri dobândite.

Conferinţa interparlamentară s'a născut din idealul păcii, pace ce s'ar putea obţine dacă popoarele ar primi ca, conflictele dintre ele să fie judecate şi aplanate prin arbitraj.

Prima manifestaţie a acestei idei a făcut-o în 1873, parlamentul englez, când, în Camera Comunelor, deputatul Henry Richars obţine votul majorităţii la o rezoluţiune în favoarea arbitrajului. Chestia a rămas însă în domeniul iluziunilor şi al discuţiunilor prin presă până la 1886, când deputatul Randal Cremer, un mare şi sincer pacifist englez, ia iniţiativa şi determină pe 234 membri ai Camerei Comunelor să semneze un memoriu adresat parlamentului Statelor-Unite ale Americei, prin care era invitat să decidă guvernul Statelor-Unite să propue, în mod oficial, celui englez, încheierea unui tratat de arbitraj între aceste două state. In acest tratat urma a se stabili, că dacă între aceste două ţări s'ar ivi diferende pe cari diplomaţii n'ar reuşi să le aplaneze, să supue chestia unui arbitraj.

Ideia lui Randal Cremer era cu atât mai îndrăzneaţă cu cât urma să lupte cu tradiţia atât de scumpă poporului englez şi în care nu se găsea constituţionalicește un precedent, ca un parlament să se poată adresa direct parlamentului unei alte ţări.

O delegaţie a Camerei Comunelor s'a dus de a prezentat acel memoriu parlamentului american şi preşedintelui republicii, Cleveland, la 31 Octombrie 1887, şi acest demers n'a avut nici o urmare.

La 1893, tot din iniţiativa lui Randal Cremer, Camera Comunelor votează o moţiune invitând guvernul să încheie tractatul de arbitraj cu Statele-Unite. Marele Gladstone, care se găsea în parlament ca leader al opoziţiei, sprijini moţiunea. Puţin după aceasta, primul-ministru ,lordul Salisbury, e câştigat ideiei şi semnează cu preşedintele Cleveland primul tractat de arbitraj.

Senatul american refuză însă ratificarea. Din această luptă, pentru ideia tractatului de arbitraj între popoare, s'a născut instituţia conferinţii interparlamentare a păcii. In adevăr, în 1888, ministrul de externe al Franţei, Goblet, aflând de străduinţele lui Randal Cremer şi în dorinţa de a se informa mai bine de demersul făcut de parlamentul englez pe lângă cel american, îl invită la Paris. Aci Cremer câştigă pentru ideia lui pe ministrul Franţei, iar la 31 Octombrie 1888, într'un salon la *Grand-Hotel* din Paris, 34 deputaţi, englezi şi francezi, decid conferinţa interparlamentară a păcii, care să se adune la Paris în anul următor 1889, să discute ideia arbitrajului. In adevăr, această conferinţă se ţine la Paris sub prezidenţia lui Jules Simon, în prezenţa a 99 deputaţi reprezentând diferite parlamente din Europa şi America.

Aşa că la 1903, când plecam şi eu ca membru al parlamentului român la Londra, conferinţa se şi întrunea a 14-a oară.

Aceste conferinţe n'au avut nici odată caracter de oficialitate, neobligând la nimic guvernele nici unui stat participant. Nu-i mai puţin adevărat, că ideile generoase şi pacifice, ce se discutau în asemenea adunări de înfrăţire a parlamentelor, de către personalităţi politice ce mai târziu au guvernat popoarele lor, au influenţat considerabil rezultatele obţinute azi, când guvernele prin miniştrii lor de externe şi prim-miniştri, iau loc oficial în consiliul Ligii Naţiunilor, iar tribunalul arbitral dela Haga e acceptat de mai toate popoarele.

România a fost totdeauna reprezentată. Curiozitatea stă numai în aceea că pe vremea mea înainte de război, noi parlamentarii, membri ai conferinţei, ne duceam pe propria noastră cheltuială, iar azi, guvernele îşi aleg partizanii favoriţi, cărora le plătesc călătoria, întreţinerea, bez Vlaşca şi Teleorman.

Inainte de a participa la conferinţa dela Londra, mai participasem la conferinţa dela Viena în 1903, aşa că nu-mi erau străine, nici chestiunile ce se discutau, nici mare parte din personalităţile marcante ale diferitelor parlamente, şi cari se menţineau aceleaşi, ca: bătrânul Frederic Passy, contele Appony, William I. Bryan (fost candidat la preşedinţia Statelor-Unite), La Fontaine (Belgia), D'Estournelles de Constant, profesorul Eickhoff (Berlin), lordul Weardale, Mavromihalis (Grecia), marchizul Pandolffi (Italia), Gobat (Elveţia), etc.

La Viena cunoscusem de aproape pe belgianul La Fontaine, un socialist cuminte şi cel mai înflăcărat pacifist; l-am reîntâlnit la Londra, iar la 1908 la Berlin.

Din România au luat parte la conferinţa din Londra: Trandafil Djuvara, Alex. Bădărău, Emanoil Porumbaru, Emil Lahovari, Scarlat Lahovari, G. Sefendache, Mişu Chintescu, Jean Th. Florescu, Aurel Iliescu, Stanislas Cihoski şi cu mine.

Preşedinte al conferinţei a fost lordul Weardale. O notă particulară a fost prezenţa pentru prima oară a parlamentarilor ruşi. Când în Camera Comunelor s'a deschis prima şedinţă a conferinţei, li s'a făcut o primire entuziastă.

Reprezentau Duma: Profesorul Kovalewski, Aladin, Ostrogorsky şi prinţul Hilkoff.

Conferinţa a fost deschisă printr'un frumos discurs pronunţat de primul-ministru al Angliei, sir Henry Campbell Bannerman. După ce a citit un mesaj al regelui Eduard al VII-lea, prin care suveranul ne ura bună venire, Bannerman, cu o telegramă ce o ţinea în mână, a făcut cunoscut conferinţei o veste neaşteptată: *Duma a fost dizolvată.*

Reproduc exact cuvintele lui, rostite cu acea ocazie, de oarece ele au rămas istorice, iar două zile după pronunţarea lor, lumea politică s'a temut de o declaraţie de război din partea Rusiei.

„— Nu pot să mă opresc de a spune, vorbind atât în numele meu cât şi, sunt sigur, în numele tuturor membrilor acestei mari adunări istorice, ce plăcere simt azi primind pe reprezentanţii celui mai tânăr parlament, Duma imperiului rus. Salutăm prezenţa lor în mijlocul nostru, căci e de bun augur îndrăsnesc a crede şi pentru mişcarea voastră şi pentru viitorul Europei, că primul act oficial al parlamentului rus în raporturile sale cu străinătatea a fost să autorize pe delegaţii săi să vină aci la Westminster, să se unească cu noi ca să afirme aceste mari principii de pace şi înţelegere pentru cari şeful imperiului rus a făcut acel mare pas convocând prima conferinţă dela Haga, luând-o sub protecţia sa.

„Nu voi să fac comentarii asupra noutăţii ce primesc acum prin această telegramă; nu e nici locul, nici momentul Nu-i cunoaştem destul de bine faptele ca să putem blama sau lăuda: *Duma a fost dizolvată!*

„Un lucru însă putem spune, noi, cari ne bazăm încrederea şi speranţele noastre pe regimul parlamentar: noile instituţii au adesea o tinereţe accidentată, dacă nu furtunoasă. Duma va retrăi sub o formă sau alta, aşa că putem striga cu toată sinceritatea: *Duma a murit, trăiască Duma!*"

E de nedescris entuziasmul produs în adunarea în care peste 500 reprezentanţi ai parlamentelor unor ţări libere aveau ocazia să-şi manifeste simpatia către obijduitul popor rus.

(Va urma).